

Róòmù Fi Ìran náà Múlẹ̀ — Nọmbà Mọkànlá

Ìmòye Ìlò Mèta ti Àsọtẹ̀lẹ̀: September 11, 2001, àti Ìlànà Ìdánwò Ìkẹyìn fún Adventism ti Laodicea

Jeff Pippenger
2024-08-30

Gégé bí Oṣù Kejo ojo 11, oḍún 1840 ti fidí àwọn òfin tí Miller gbà múlẹ̀, léyìn Oṣù Kesán ojo 11, oḍún 2001, ó hàn sí àwọn tí wón fẹ́ rí i pé àwọn ilànà àsọtẹ̀lẹ̀ tí Future for America gbà ni ọ̀nà iṣe Bíbẹ̀lì tòótó ti ojo àkẹyìn, gégé bí a ti gbé kalẹ̀ nínú Isaiah orí kẹrínlélógún. Ìlò ilà àtúnṣe lórí ilà àtúnṣe gégé bí a ti gbé kalẹ̀ nínú itàn mímọ̀ fi múlẹ̀ pé Oṣù Kesán ojo 11, oḍún 2001, jẹ́ àtúnṣe Oṣù Kejo ojo 11, oḍún 1840.

Wón rí i pé bí àngẹ̀lì alágbára ti Ìfihàn orí kẹwáá ṣe sọkalẹ̀ ní 1840, ó jẹ́ àpẹ̀rẹ̀ isọkalẹ̀ Rẹ̀ ní 2001. Àwọn àngẹ̀lì méjèjì sọkalẹ̀ gégé bí àsọtẹ̀lẹ̀ kan nípa Islam ṣe ṣe. Nígbà náà ni iṣipò náà sì bèrẹ̀ sí i dàgbà bí àwọn okúnrin àti àwọn obínrin ṣe dáhùn sí imúnáṣiṣe ọ̀nà ilànà náà. A kojá lórí aṣáájú-ọ̀nà Laodicea ti Seventh-day Adventism ní àkókò ọ̀pin ní 1989, àti nísinsin yíi ijo náà wọ̀ inú ilànà ìdánwò ikẹyìn rẹ̀, bí Olúwa ti bèrẹ̀ sí i yan iṣipò àngẹ̀lì kẹta láti jẹ́ àwọn agbenuso ojo-ikẹyìn Rẹ̀.

Òfin àkókó nínú àwọn òfin tí a fi fún àwọn ojo ikẹyìn ni ilò àsọtẹ̀lẹ̀ ní ilópo mèta. Ní pàtàkì jùlọ̀ ní àkókò náà ni ilò àsọtẹ̀lẹ̀ ní ilópo mèta fún àwọn ègbé mèta náà, èyí tí ó fi iṣẹ̀lẹ̀ September 11, 2001 múlẹ̀ ní kedere. Nígbà tí a ṣe iwádíi òtító náà pẹ̀lú òtító inú, àwọn tí a n darí nígbà náà sí “àwọn ọ̀nà àtíjọ” ti Jeremiah, nípasẹ̀ okàn tí n wá òtító, ni wón mọ̀ imúṣe àsọtẹ̀lẹ̀ náà, pẹ̀lú itẹwọ̀gbà àwọn òfin itumọ̀ àsọtẹ̀lẹ̀ tí ègbé iránsẹ̀ kẹta gbà.

A rí i pé oye aṣáájú tòótó nípa itàn iyà àkókó nínú Ìfihàn orí kẹsàn-án dúró fún Ìsílámù. A rí i pé wòlìi èké Mohammed ni oba itàn náà. Nínú itàn náà ni Ìsílámù yóò kọ̀lù Ilẹ̀-oba Romu, a sì dá ilànà ogun wón mọ̀ ní pátó gégé bí fifọ̀lù lójiji àti láiròtẹ̀lẹ̀. Ní ti ọ̀rọ̀ náà, a lóye pé ilànà ogun Ìsílámù fúnra rẹ̀ ni ó pèsè àwọn gbòngbò ipilẹ̀-ọ̀rọ̀-èdè fún ọ̀rọ̀ náà “assassin.” Nínú itàn náà, Ìsílámù yóò ṣe ipalara fún àwọn omo-ogun Romu, àkókò náà sì parí lábẹ̀ ilà àsọtẹ̀lẹ̀ àkókò oḍún ogórùn-ún-ún áádọta. Nígbà tí àsọtẹ̀lẹ̀ àkókò náà parí ní July 27, 1449, àsọtẹ̀lẹ̀ àkókò àti itàn iyà kejì bèrẹ̀.

Ó tún bèrẹ̀ àsọtẹ̀lẹ̀ àkókò miiran ti oḍún egbeta-dín-lógórin [391] àti ojo méeédógún, èyí tí ó parí ní August 11, 1840. Nínú itàn yẹn, alákoóso tí ó sojú iṣe àsọtẹ̀lẹ̀ ti Islam ni Ottman, ẹni tí Mohammed ti jẹ́ àpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nínú itàn iyọnu àkókó. Orí kẹsàn-án so pé nínú itàn iyọnu kejì, Islam yóò pa àwọn ogun Romu. Wón yóò sì máa lo ọ̀nà ijà náà, nípa ikólu lójiji àti láiròtẹ̀lẹ̀; sùgbón nínú itàn yẹn ni a kókó dá àti lo ibon-ina, nítorí náà iyọnu kejì sojú ọ̀nà ijà kan tí a fi ikólu lójiji ti apàniyàn hàn, pẹ̀lú pé ó tún ní àwọn ohun ibúgbà.

Ní ojo kẹrínlá oṣù Kesán, oḍún 2001, ègbé kẹta ti Islámù lù ú àwọn omo-ogun ẹ̀mí ti Róòmù lójiji pẹ̀lú àwọn ohun ibúgbà. Iṣẹ̀lẹ̀ náà samisi ibẹ̀rẹ̀ ọ̀pọ̀ ilà òtító àsọtẹ̀lẹ̀, sùgbón ó ti fi hàn gbangba pé a ti fi i múlẹ̀ lórí àwọn ẹ̀lẹ̀rì méjì tí ó sáájú rẹ̀ ti ègbé kíni àti ègbé kejì. Iṣẹ̀lẹ̀ náà fi hàn kedere pé gégé bí ifúnnilára itàn àwọn Millerite ti ojo kẹrínlá oṣù Kejo, oḍún 1840, nígbà tí àsọtẹ̀lẹ̀ Islámù ti ègbé kejì ṣe, tí angẹ̀lì Ìfihàn orí kẹwáá sì sọkalẹ̀, bẹ̀ ni nígbà tí àsọtẹ̀lẹ̀ Islámù ti ègbé kẹta dé, ó

samisi isòkalẹ̀ angẹli Ìfihàn orí kẹrinlá lórí ojó nàà.

“Sé báyii ni ọ̀rọ̀ nàà dé pé mo ti kéde pé a ó fi ìgbì òkun nílá gbá New York lọ? Èyí ni èmi kò tii sọ rí. Mo ti sọ pé, bí mo ẹ́ n wò àwọn ilé gíga nílá tí wọn n kọ síbẹ̀, òkè lórí òkè, ‘Ìşẹ̀lẹ̀ búburú tí ó kún fún ìbẹ̀rù yóò şẹ̀lẹ̀ nígbà tí Oluwa yóò dide láti mi ayé gidigidi! Nígbà nàà ni ọ̀rọ̀ Ìfihàn 18:1–3 yóò ẹ́. Gbogbo orí kejídínlógún Ìfihàn jẹ̀ ìkilò nípa ohun tí n bọ̀ sọrí ayé. Şùgbọ̀n èmi kò ní ìmọ̀lẹ̀ kankan ní pàtó ní ti ohun tí n bọ̀ sọrí New York, bí kò ẹ́ pé mo mò pé ní ojó kan àwọn ilé nílá tí ó wà níbẹ̀ yóò wó lulẹ̀ nípasẹ̀ yíyí àti yíyí padà agbára Olorun. Láti inú ìmọ̀lẹ̀ tí a fi fún mi, mo mò pé iparun wà ní ayé. Ọ̀rọ̀ kan láti ọ̀dọ̀ Oluwa, ifowokan kan ti agbára rẹ̀ alágbára, àwọn ilé nílá wònyí yóò şubú. İşẹ̀lẹ̀ yóò şẹ̀lẹ̀ tí ìbẹ̀rù wọn kojá ohun tí a lè rò.” Review and Herald, July 5, 1906.

Lẹ̀yìn nàà, àwọn tí wọn fẹ̀ láti rí i rí işípò Future for America gégé bí ohun tó bá işípò àwọn Millerite mu ní àfiwé. Islam ti ègbé kẹta di kókó pàtàkì nínú işe iranşẹ̀ nàà láti ìgbà yẹn lọ. Ìmisí kó wa ní kedere pé nígbà tí ángẹli Ìfihàn sòkalẹ̀, ọ̀jò àtẹ̀yìnwá yóò dé.

“Ọ̀jò ikeyin yóò rò sọrí àwọn èniyàn Olorun. Ángẹli alágbára kan yóò sòkalẹ̀ láti ọ̀run wá, a ó sì fi ọ̀go rẹ̀ tan gbogbo ayé mọ̀lẹ̀.” Review and Herald, April 21, 1891.

Bí Kinníún ẹ̀yà Júda ẹ́ bẹ̀rẹ̀ sí í şí ìmọ̀ ọ̀ye tí ó gbooro sí i nípa ọ̀jò ikeyin, Ó dari àwọn èniyàn Rẹ̀ sí iwé Jóeli, èyí tí ó jẹ̀ ibi itokasí pàtàkì nípa ọ̀jò ikeyin. Ní àkókò nàà, diẹ̀ lára àwọn ọ̀kúnrin wònyẹn tí wọn dara mó işisẹ̀ nàà lẹ̀yìn Oşù Kẹ̀şàn-án ojó 11, ọ̀dún 2001, pinnu pé àwọn kòkòrò inú iwé Jóeli tí n pa àjàrà Olorun run, tí ó şáájú jíjì ti Èkún Ọ̀ru Àárín, dúró fún İsilámù. Wọn kò lè rí, tàbí wọn kò fẹ̀ rí i, pé àwọn kòkòrò nàà dúró fún Róòmù.

Ìmọ̀lẹ̀ alágbára tí a ti mú wá nípasẹ̀ ìmọ̀ye ilò mẹ̀ta ti àşotẹ̀lẹ̀ ní ti àwọn ègbé mẹ̀ta fi itilẹ̀yìn ọ̀gbọ̀n-à̀yẹ̀wò tí kò yà sí mímọ̀ kún ọ̀rọ̀ wọn pé àwọn kòkòrò nàà dúró fún İsilámù. Gégé bí ó ti máa n rí nígbà gbogbo, ní kété tí a bá ti gbà itumọ̀ ti ara ẹ̀ni wọ̀lé, yíyí İwé Mímọ̀ nípò máa n şẹ̀lẹ̀ nínú isapá láti gbé èrò àitò nàà ró. Nínú işe wọn láti gbé ojú iwòye wọn ró, wọn fi hàn pé wọn kò lóye ilàna àwòrán àti imúşẹ̀ rẹ̀.

Nínú ẹ̀kọ̀ ẹ̀şin àti iwádíí Bíbẹ̀lì, a máa n lo àwọn ọ̀rọ̀ nàà “àpeere” àti “imúşẹ̀ àpeere” láti şàpẹ̀júwe ibáşepọ̀ láàárín àwọn nńkan méjì, níbi tí ọ̀kan ti n şàfihàn tàbí ti n tọ̀ka sí ikeji şáájú. Èrò yìi sàbá máa n wà lábẹ̀ àwọn ẹ̀ka tó gbòrò jù lọ tí “ojiji” àti “imúşẹ̀ gidi.”

Àpùrẹ̀ ni işe kan, ẹ̀ni kan, tàbí ètò kan nínú Majẹmu Laelae tí ó şàfihàn tẹ̀lẹ̀ tàbí fi ojiji hàn nípa işe kan, ẹ̀ni kan, tàbí ètò kan tó bá a dọ̀gba nínú Majẹmu Titun. Ó n şisẹ̀ gégé bí aşáájú àmì. Àmúşẹ̀ àpùrẹ̀ ni imúşẹ̀ tàbí imúlò gidi ti àpùrẹ̀ nàà. Ọ̀un ni ọ̀títọ̀ gidi tí àpùrẹ̀ nàà ti fi ojiji hàn nípa rẹ̀. Èrò “ojiji” àti “èròjà gidi” n bá àjọşẹ̀ tó wà láàárín àpùrẹ̀ àti àmúşẹ̀ àpùrẹ̀ mu. “Ojiji” n şàpẹ̀rẹ̀ (àpùrẹ̀), nígbà tí “èròjà gidi” n şàpẹ̀rẹ̀ (àmúşẹ̀ àpùrẹ̀).

Nítórí nàà, kí ẹ̀nikẹ̀ni má ẹ́ dá yín lẹ̀jọ̀ ní ti ọ̀unje, tàbí ní ti ohun mímu, tàbí ní ti àjòdún, tàbí ti oşù tuntun, tàbí ti àwọn ojó isinmi: èyí tí í ẹ́ ọ̀jiji àwọn ohun tí n bọ̀; şùgbọ̀n ara jẹ̀ ti Kristi. Kólósè 2:16, 17.

Nítórí ọ̀fin ní ọ̀jiji àwọn ohun rere tí n bọ̀ wá, kí í sí í ẹ́ àwòrán gidi àwọn nńkan nàà, kò lè fi àwọn ẹ̀bọ̀ wònyí tí wọn máa n rú lódoḡdún láéláé mú àwọn tí n tọ̀ ó wá pé pípé. Heberu 10:1.

Nínú àrìyànjìyàn lẹ̀yìn September 11, 2001 nípa Joeli, àti nípa ìdánimò tó péye ti Romu pòòpù gégé bí a ti ʃàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ kòkòrò m̀erin, tí ó sì fi ìparun itèsíwájú ti Adventismu Laodísea hàn gbangba, àwọn tí n jiyàn pé Islam ni àwọn kòkòrò nàà, kì í ʃe Romu, kì í ʃe pé wọn kan fi ifòkànsin àìsòdimímò lé lórí ilò m̀eta ti ègbé m̀eta nàà nikan, sùgbón wón tún tọka sí àwọn àpẹ̀rẹ̀ tí n tọka sí àfihàn-òtító Romu, wón sì sọ pé àwọn àpẹ̀rẹ̀ wònyẹn gan-an ló n dá Islam mò. Nípa ʃíʃe bẹ̀, wón fi èrì hàn pé bóyá wón kò lóye òtító ilànà àpẹ̀rẹ̀ àti àfihàn-òtító dáadàa, tàbí pé wón gbà pé ʃíʃe àfihàn àʃíʃe fún àwọn àpẹ̀rẹ̀ nàà jé ọ̀nà tó ye láti fi dá òpin nàà láre.

Nínú àrìyànjìyàn tó wà lówólówó nípa Róòmù, èrì tún wà lẹ̀kkan sí i pé àwọn tí wón di èrò aláìpé mú pé “àwọn ọ̀lọ̀ṣà” tí a m̀enu kàn nínú Dániẹ̀lì orí kọ̀kànlá, ẹ̀sẹ̀ kẹ̀rìnlá, ni Orílẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà, kò lóye dárádára bó ʃe ye, bẹ̀ ni wón kò sì ní ọ̀ye tó pé nípa ilò m̀etẹ̀ta ti àsoṭẹ̀lẹ̀, tàbí ilànà àpẹ̀rẹ̀ àti imúṣẹ̀ rẹ̀.

Nígbà tí àwọn tí wón di èrò nàà mú pé “àwọn ọ̀lọ̀ṣà” ni Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà bá n wá láti gbé ipò wón ró, wón máa n lo ilò kan nínú ilò m̀etẹ̀ta ti àwọn Róòmù m̀eta, láti fi hàn ní ti àfihàn pé Róòmù òde-òní, ifarahàn kẹ̀ta ti Róòmù, ni Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà. Ní fifi ìgbẹ̀kẹ̀lé sí i pé wón kò m̀òmò jẹ̀rìí èké, àti pé ohun tí wón kàn n fihàn ni àimò afójú nípa àwọn òfin ilò m̀etẹ̀ta ti àsoṭẹ̀lẹ̀, wón n lo ànimò àsoṭẹ̀lẹ̀ kan ti àwọn Róòmù méjì àkókó, wón sì n jiyàn pé ànimò kan nínú itàn Róòmù ló n dá Róòmù òde-òní mò.

Róòmù aláìgbòràn ni àkókó nínú imúṣẹ̀ àsoṭẹ̀lẹ̀ m̀eta ti Róòmù. Nínú Dániẹ̀lì orí kejo, Róòmù aláìgbòràn ni iwo kékeré akọ. Nínú orí keji, Róòmù aláìgbòràn ni ogbón iṣàkóso ipínlẹ̀. Nínú Dániẹ̀lì orí keje, Róòmù aláìgbòràn pín sí ijọba m̀ewáá.

Ifarahàn keji ti Róòmù ni Róòmù pòòpù, ẹ̀ni tí ó jé iwo kékeré abo ní orí kejo, tí ó sì jé agbára ijọ̀sìn-ṣẹ̀lú ní orí keji, tí ó sì tún jé iwo nàà tí n sọ ọ̀rò-òdi sí Ọ̀lọ̀run, tí ó sì fà iwo m̀eta tu ní orí keje. Róòmù keferi jé agbára kan ʃoṣo, sùgbón Róòmù pòòpù jé agbára méjìlélọ̀kan, tí n ʃojú fún ijọ̀ pòòpù gégé bí ó ti n ʃàkóso lórí agbára iṣẹ̀lú àwọn ètò ijọ̀ba ʃáájú ti Róòmù keferi. Ní ọ̀dún 1798, agbára pòòpù gba ogbé ikú rẹ̀, sùgbón kò dẹ̀kun láti jé ijọ̀, ó kàn dẹ̀kun láti jé ẹ̀ranko iṣoṭẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì, nítorí a yọ̀ agbára ilú tí ó ti n ʃàkóso tẹ̀lẹ̀ kúrò.

Róòmù keji ni Róòmù Póòpù, ó sì ʃíʃe gégé bí agbára (ẹ̀ranko) àsoṭẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì nikan nígbà tí ó ní agbára láti ʃàkóso agbára ijọ̀ba kí ó lè mú àwọn ète-òdi-Ọ̀lọ̀run rẹ̀ ʃe. Róòmù kin-in-ní jé agbára kan ʃoṣo, Róòmù keji jé agbára alápá méjì, Róòmù kẹ̀ta sì jé agbára alápá m̀eta. Àwọn ifihàn m̀eta ti Róòmù ni a n dari nípasẹ̀ àwọn ilànà kan nàà tí n ʃàkóso gbogbo ilò àsoṭẹ̀lẹ̀ oním̀eta. Ní ti àsoṭẹ̀lẹ̀, ègbé m̀eta wà, Bábílónì m̀eta wà, Róòmù m̀eta wà, àti Éljà m̀eta wà. Nípa irú àti àfirú, àwọn ifihàn méjì àkókó ti èyíkẹ̀yí nínú àwọn ilò oním̀eta wònyí ni àwọn irú tí n pèsè ọ̀jiji imúṣẹ̀ kẹ̀ta, èyí tí í ʃe àfirú àti idí gidi ti ilò oním̀eta ti àsoṭẹ̀lẹ̀.

Pẹ̀lú Róòmù, àwọn àbùdà ti àwọn Róòmù méjèjì àkókó fi hàn pé, Róòmù keferi àti Róòmù pápá ní pátápátá, ni wón fún alá̀kò̀so wón ní oyè Pontifex Maximus. Nítorí nàà, oyè alá̀kò̀so Róòmù òde-òní yòò jé Pontifex Maximus, oyè kan tí a kò tii fi kàn sí ààrẹ̀ kankan ti Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà. Àwọn Róòmù méjèjì àkókó yòò ʃẹ̀gun idènà ilẹ̀ m̀eta kí wón tó lè fi iṣàkóso mulẹ̀ lórí itẹ̀ ijọ̀ba ti àkókó pátó nínú itàn wón. Kò sí èrì kankan pé Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà ʃẹ̀gun idènà ilẹ̀ m̀eta ní iṣáájú ọ̀dún 1798.

Àwọn Róòmù méjì àkókó ní àkókò kan pátó tí a tọka sí nígbà tí wọn yóò fi jọba ní ipò gíga jù lọ. Nínú ẹ̀sẹ̀ ẹ̀kẹ́rinlélógún ti Dániẹ̀lì orí kọ̀kànlá, a ẹ̀sẹ̀ idánimò Róòmù kẹ̀fẹ̀rí pé ó ń ẹ̀sẹ̀kọ̀sọ̀ fún “àkókò” kan, tàbí ọ̀dún ọ̀dúnrún méta àti ọ̀gọta, èyí tí ó ẹ̀sẹ̀ látì Ogun Actium ní ọ̀dún 31 BC tí tí dé ọ̀dún 330 AD. Léraléra, a ẹ̀sẹ̀ idánimò Róòmù ti pòòpù gégé bí ẹ̀ni tí yóò jọba fún ọ̀dún ẹ̀gbẹ̀rún kan, ọ̀dúnrún méjì àti ọ̀gọta léyìn iyókúró àwọn iwo méta náà, látì ọ̀dún 538 tí tí di 1798. Nínú Isaiah orí kẹ̀tálélógún, a ẹ̀sẹ̀ idánimò Orilẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà gégé bí ẹ̀ni tí yóò jọba fún àádòrin ọ̀dún àmì-ìsofúnni, gégé bí ọ̀jọ̀ ọ̀ba kan, ẹ̀sẹ̀gbon kò yọ̀ àwọn idènà ilẹ̀-àyé méta kúrò rí ẹ̀sẹ̀ájú ẹ̀sẹ̀kọ̀sọ̀ rẹ̀ fún àádòrin ọ̀dún àmì-ìsofúnni náà.

Róòmù ọ̀de òní ni a ẹ̀sẹ̀fihàn gégé bí ẹ̀ni tí ó borí àwọn idènà ilẹ̀-àyé méta náà—ọ̀ba gúúsù, ilẹ̀ ológo, àti Íjibítì—nínú Daniẹ̀lì orí kọ̀kànlá, ẹ̀sẹ̀ ogójì sí méjilélógójì; nígbà tí a bá ẹ̀sẹ̀gun àwọn idènà méta wònyí tí a sì mú wọn wá sínú itẹ̀riba sí Róòmù, nígbà náà ni wọn di ẹ̀sẹ̀kan méta ti dragoni náà, ẹ̀ranko náà, àti wòlìi èké náà. Jòhànù pẹ̀lú sọ̀ fún wa pé ọ̀gbé ikú ẹ̀ranko pòòpù náà ti lá, àti pé léyìn náà ó ń ẹ̀sẹ̀kọ̀sọ̀ fún oşù àmì méjilélógójì.

Mo sì rí ọ̀kan nínú àwọn orí rẹ̀ bí ẹ̀ni pé a ti gbogbẹ̀ rẹ̀ tí tí dé ikú; a sì mú ọ̀gbé ikú rẹ̀ lárada: gbogbo ayé sì yà á lẹnu, wọn sì tẹ̀ lé ẹ̀ranko náà. Wọn sì bọ̀ dragoni náà, ẹ̀ni tí ó fi agbára fún ẹ̀ranko náà: wọn sì bọ̀ ẹ̀ranko náà, wọn ń wí pé, Ta ni ó dàbí ẹ̀ranko náà? ta ni ó lè jagun pẹ̀lú rẹ̀? A sì fi ẹ̀nu kan fún un látì máa sọ̀ ohun ńlánlá àti ọ̀rò-ìsọ̀rò-òdì sí Olórùn; a sì fi agbára fún un látì máa bá a lọ̀ fún oşù méjilélógójì. Ifihan 13:3–5.

Ẹ̀ranko tí ń ẹ̀sẹ̀kọ̀sọ̀ fún oşù àmì-mímọ̀ méjilélógójì léyìn tí a mú ọ̀gbé ikú rẹ̀ lára pada bọ̀ sípò ni agbára Romu.

Àsọtẹ̀lẹ̀ Ifihàn 13 kéde pé agbára tí a ẹ̀sẹ̀pẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípa ẹ̀ranko tí ó ní iwo bí ti ọ̀dọ̀-àgùntàn yóò mú kí ‘ayé àti àwọn tí ń gbé inú rẹ̀’ foríbalẹ̀ fún ipò páòpù—èyí tí a ẹ̀sẹ̀pẹ̀rẹ̀ níbẹ̀ nípa ẹ̀ranko tí ó ‘dàbí àmòtẹ̀kùn.’ ... Ní ayé àtijọ̀ àti ní ayé tuntun pẹ̀lú, ipò páòpù yóò gba ọ̀lá-ìbòwò nínú ọ̀lá tí a fi fún ètò Ojọ̀ Àikú, èyí tí ó dá lóri aşẹ̀ Ijọ̀ Róòmù nikan soşo.” The Great Controversy, 578.

Kẹ̀fẹ̀rí, Róòmù àkókó, jọba pátápátá fún ọ̀dún ọ̀dúnrínlélógóta méta gégé bí imúşẹ̀ Dániẹ̀lì orí kọ̀kànlá, ẹ̀sẹ̀ ẹ̀kẹ́rinlélógún, ó sì ẹ̀sẹ̀ bẹ̀ẹ̀ léyìn tí ó ti mú àwọn idènà àgbẹ̀gbẹ̀ méta kúrò gégé bí imúşẹ̀ Dániẹ̀lì orí keje, ẹ̀sẹ̀ keşàn-án.

Pápà, iyẹn Róòmù kejì, jọba lóri ohun gbogbo pátápátá fún ẹ̀gbẹ̀rún kan, ọ̀górùn-ún méjì àti ọ̀gọta ọ̀dún, gégé bí imúşẹ̀ ọ̀pọ̀lopò ẹ̀sẹ̀ Ìwé Mímọ̀, ó sì ẹ̀sẹ̀ bẹ̀ẹ̀ léyìn tí ó ti yọ̀ idènà ilẹ̀ méta kúrò gégé bí imúşẹ̀ Daniẹ̀lì orí keje, ẹ̀sẹ̀ keje àti ogún.

Róòmù ọ̀de òní ẹ̀sẹ̀gun ọ̀ba gúúsù ní ẹ̀sẹ̀ ogójì ti Dániẹ̀lì mọ̀kànlá, léyìn náà ní ẹ̀sẹ̀ kọ̀kànlélógójì ó ẹ̀sẹ̀gun ilẹ̀ ológo, àti ní ẹ̀sẹ̀ kejilélógójì ó ẹ̀sẹ̀gun Ejibiti. Róòmù ọ̀de òní ni ọ̀ba àrìwá ti Dániẹ̀lì orí mọ̀kànlá.

Kẹ̀fẹ̀rí, Róòmù àkókó, jẹ̀ agbára inúnibíni, àti ti pòòpù, Róòmù kejì, jẹ̀ agbára inúnibíni; nítorí náà Róòmù ọ̀de-òní yóò jẹ̀ agbára inúnibíni.

Orilẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà yóò kópa nínú inúnibíni kẹ̀ta tí Róòmù ọ̀de-òní yóò ẹ̀sẹ̀, ẹ̀sẹ̀gbon èyí kò fi hàn pé Orilẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà ni agbára páápáá náà; ó kàn ń fi ànímọ̀ kan hàn nínú ibáşẹ̀pò Orilẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà

pèlú agbára pàápàá nàà ní àwọn ojò ikeyìn.

Àwọn tí ó fẹ́ jiyàn pé Orílẹ̀-èdè Amẹ́ríkà ni “àwọn oḣòṣà èniyàn rẹ” ní àwọn ojò ikeyìn, n lo ilò-itúmò mēta ti àwọn Róòmù mēta nàà láti fi sàfihàn Orílẹ̀-èdè Amẹ́ríkà ní àṣiṣe. Ọ̀nà àbùkù ti wọn n ló nínú àyíká ilò-itúmò mēta kan dá lóri pípa àfihàn àbùdá kan mò lára Róòmù méjèèjì àkókó, àti lílẹ̀kùn-ún pé àbùdá àsoṣelẹ̀ kan ti Róòmù, kì í ṣe Róòmù fúnra rẹ, ni Róòmù kẹta.

Wọn tọka sí òfin Àìkú itàn àkókó Constantine ní ọdún 321 Lẹyìn Ìbí Kristi, lẹyìn nàà sí òfin Àìkú ti Romu papal ní ọdún 538 Lẹyìn Ìbí Kristi, kí wọn lè sọ pé òfin Àìkú tí n bọ láipé ní Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà ni ó n ṣàlàyé Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà gégé bí Romu òde-òní; wọn sì tún darapò ilò wọn tí ó lásán nípa fifi ikilò Jesu pé kí a sá nígbà tí “írira iparun” tí Daniẹli sọrò rẹ bá hàn, mò òfin Àìkú. “Írira iparun” tí Jesu sọrò rẹ n tọka sí òfin Àìkú méjì ní àwọn ojò ikeyìn, sùgbón àpẹrẹ ààmì nàà yàtò gidigidi, nítorí pé ó jẹ ikilò láti sá, kì í ṣe ikilò láti yera fún ààmì ẹranko nàà. Èrò wọn tí ó lásán kò tilẹ̀ sọrò sí i pé àwọn òfin Àìkú pàtó méjì wà ní àwọn ojò ikeyìn.

Nítorí nàà, nígbà tí ẹyin bá rí írira idahoro, tí a ti sọrò rẹ nípasẹ Daniẹli wòlì, tí ó dúró ní ibi mímọ, (ẹnikẹni tí ó bá kà á, kí ó yé e:) nígbà nàà, kí àwọn tí ó wà ní Jùdiá sá lọ sí àwọn òkè-nlá: ẹni tí ó wà lóri òrùlé ilé, má ṣe sọkalẹ láti mú ohunkóhun jáde nínú ilé rẹ: bẹ̀ ẹni tí ó wà ní pápá, má ṣe padà sẹyin láti mú aṣọ rẹ. Sùgbón ẹgbé ni fún àwọn tí ó lóyún, àti fún àwọn tí n fun ọmọ ní ọmú ní ojò wònyí! Sùgbón ẹ gbádúrà pé kí isálo yín má ṣe ṣelẹ ní igbà otútù, bẹ̀ ẹni ní ní ojò isinmi. Mátùù 24:15–20.

“Írira idahoro, tí a ti ọwọ́ Dániẹli wòlì sọ nípa rẹ,” jẹ àmì tí Jesús fi fún àwọn èniyàn Rẹ, ẹyí tí ó fi hàn igbà tí wọn yẹ kí wọn sá kúrò níwájú iparun tí n bọ sórí Jerúsálẹ̀mù, bí Róòmù kẹfẹ́ri ṣe yí ilú nàà ká, lẹyìn nàà sì pa ibi mímọ̀ àti ilú nàà run láti ọdún 66 títí dé ọdún 70 Lẹyìn Kristi.

“Jesu kẹde idájọ́ tí yóò sọ kalẹ̀ lóri Ísírẹ̀lì apasẹyin fún àwọn ọmọ-ẹyin tí n fetí silẹ̀, àti ní pàtàkì gbẹsan ijẹbi tí yóò dé bá wọn nítorí ikòsilẹ̀ wọn àti kíkàn Mèsáyà mò àgbélébùú. Àwọn àmì tí a kò lè sàṣiṣe yóò sàájú ọ̀pin búburú nàà. Wákàtí ibẹ̀rù nàà yóò dé lójìjì, yóò sì yára. Olùgbàlà sì kilò fún àwọn ọmọlẹyin Rẹ pé: ‘Nígbà nàà nígbà tí ẹyin bá rí írira idahoro, tí a ti sọrò rẹ nípasẹ̀ wòlì Dániẹli, tí ó dúró ní ibi mímọ, (ẹni tí ó bá kà á, kí ó yé e:) nígbà nàà kí àwọn tí n bẹ ní Judea sá lọ sí àwọn òkè nlá.’ Matteu 24:15, 16; Luku 21:20, 21. Nígbà tí a bá gbé àwọn àsiá abòriṣà ti àwọn ará Róòmù kalẹ̀ sí ilẹ̀ mímọ̀, tí ó gbooro síta ní ọ̀pọ̀ furlong ní ẹyin òde odi ilú, nígbà nàà ni àwọn ọmọlẹyin Kristi gbọ̀dọ̀ wá ààbò nínú sáàsá. Nígbà tí a bá rí àmì ikilò nàà, àwọn tí yóò bọ̀ gbọ̀dọ̀ má ṣe pẹ̀ rára...”

“Kò sí Kristẹni kankan tí ó sẹgbé nínú iparun Jerusalemu. Kristi ti ti fún àwọn ọmọ-ẹyin Rẹ ní ikilò, gbogbo àwọn tí ó sì gba ọ̀rọ̀ Rẹ̀ gbọ̀ n sọ̀ fún àmì tí a ti ṣe ilé nàà.... Láifí àkókò sòfò wọn sá lọ sí ibi ààbò kan—ilú Pella, ní ilẹ̀ Perea, ní ọ̀dikejì Jọdani.” The Great Controversy, 25, 30.

Bí ọdún 538 ṣe n súnmólé, àwọn Kristẹni ti àkókò nàà mò pé a ti ba ijo jẹ nípa ifaradapò pèlú ẹsin keferi, àti pé, lóri ikilò Kristi, pèlú imólé tí a fi hàn nípasẹ̀ ẹ̀rì àpósítẹ̀lì Pọ̀ọ̀lù nínú 2 Tẹ̀salóníkà orí kejì, wọn sá lọ sínú aginjù àsoṣelẹ̀ ti ọdún ẹgbẹ̀rún kan, ogórùn-ún méjì, àti ọgọta.

“Sùgbón kí ibò wá Kristi tó dé, àwọn ìṣẹ̀lẹ̀ pàtàkì nínú ayé èsìn, tí a ti sọ tẹ̀lẹ̀ nínú àṣotẹ̀lẹ̀, ní láti ṣẹ̀lẹ̀. Aposteli náà kẹ́de pé: ‘È má ṣe jẹ́ kí a tètè mì yín nínú ọ̀kàn, tàbí kí a dà yín láàmú, yálá nípa ẹ̀mí, tàbí nípa ọ̀rọ̀, tàbí nípa létà bí ẹ̀ni pé láti ọ̀dọ̀ wa ni, bí ẹ̀ni pé ojọ̀ Kristi ti súnmo tán. Kí ẹ̀nikẹ̀ni má ṣe tàn yín jẹ́ ní ọ̀nà kankan: nítorí ojọ̀ náà kì yóò dé, àyàfi bí iyapa kò bá ti kókó dé, tí a sì ti fi ọ̀kúnrin ẹ̀ṣe náà hàn, ọ̀mọ iparun; ẹ̀ni tí ń tako, tí ó sì gbé ara rẹ̀ ga ju gbogbo ohun tí a ń pè ní Ọ̀lórún lọ, tàbí tí a ń bọ; tó bèè gégé bí Ọ̀lórún ó jókòó nínú tẹ̀pili Ọ̀lórún, ní fífi ara rẹ̀ hàn pé òun ni Ọ̀lórún.’”

“Kí a má ṣe tùmò ọ̀rọ̀ Pọ̀ọ̀lù ní ọ̀nà tí kò tó. Kò yẹ́ kí a kọ̀ni pé òun, nípasẹ̀ ifihàn àkànṣe, ti kilò fún àwọn ará Tēsalonika nípa bíbọ̀ Kristi tó súnmo lèsèkèsè. Irú ipò bèè yóò fa idarúdàpò nínú ìgbàgbọ̀; nítorí irẹ̀wèsì ọ̀kàn sáà maa ń yorí sí àìgbàgbọ̀. Nítorí náà, aposteli náà kilò fún àwọn ará láti má ṣe gba irú iránṣe bèè gégé bí ẹ̀ni pé ó ti ọ̀dọ̀ òun wá, ó sì tẹ̀síwájú láti tẹ̀numò ọ̀tító náà pé agbára pòòpù, gégé bí wolii Dániẹ̀lì ti ṣàpẹ̀júwe rẹ̀ ní kedere, ṣì ní láti dide kí ó sì jagun sí àwọn ẹ̀niyàn Ọ̀lórún. Títí agbára yí yóò fi ti ṣe iṣe apàniyàn àti ẹ̀sùn-òdì rẹ̀, yóò jẹ́ asán fún ijọ̀ láti maa retí bíbọ̀ Olúwa wọn. ‘È kò rántí bí?’ ni Pọ̀ọ̀lù béèrè, ‘pé, nígbà tí mo ṣì wà pẹ̀lú yín, mo sọ nńkan wọ̀nyí fún yín?’”

“Ìdánwò búburú gidigidi ni yóò yí ijọ̀ toótó ká. Àní ní àkókò tí aposteli náà ń kòwé, ‘àṣírí àilófin’ tí bèrè sí ṣiṣe tẹ̀lẹ̀. Àwọn ìṣẹ̀lẹ̀ tí yóò ṣẹ̀lẹ̀ ní ojọ̀ iwájú ni yóò jẹ́ ‘gégé bí iṣe Satani pẹ̀lú gbogbo agbára àti ààmì àti iṣe iyanu iró, àti pẹ̀lú gbogbo ẹ̀tàn àiṣòdodo nínú àwọn tí ń ṣègbé.’”

“Ó ṣe pàtàkì gidigidi ni ọ̀rọ̀ tí aposteli náà sọ nípa àwọn tí yóò kò láti gba ‘ifé ọ̀tító.’ ‘Nítorí ẹ̀yí,’ ni ó fi sọ nípa gbogbo àwọn tí yóò mọ̀mọ̀ kọ̀ àwọn iránṣe ọ̀tító, ‘Ọ̀lórún yóò rán itanránṣe alágbára sí wọn, kí wọn lè gba èké gbọ̀: kí a lè dá gbogbo àwọn tí kò gbà ọ̀tító gbọ̀ lẹ̀bí, sùgbón tí wọn ní inú dídùn nínú àiṣòdodo.’ Ẹ̀niyàn kò lè kọ̀ àwọn ikilò tí Ọ̀lórún fi àánú rán sí wọn láijẹ̀bí. Lára àwọn tí ń tẹ̀síwájú ní yíyà kúrò nínú àwọn ikilò wọ̀nyí ni Ọ̀lórún ti yọ̀ Ẹ̀mí Rẹ̀ kúrò, ó sì fi wọn silẹ̀ fún àwọn itánjẹ̀ tí wọn fẹ̀ràn.” Acts of the Apostles, 265, 266.

Ìfowósowópò láàárín ẹ̀sìn abọ̀riṣà àti ijọ̀ ni àmì ikilò tí ó mú kí àwọn Kristeni ti àkókò náà ya ara wọn kúrò ní Romu ti papacy, sùgbón ó yẹ́ kí a kíyèsì pé ìmólẹ̀ tí Paulu fi kún ikilò Jèsù láti sá, ni ẹ̀ṣe kan náà tí William Miller wá lóye pé “ìgbà gbogbo” nínú iwé Dániẹ̀lì dúró fún Romu abọ̀riṣà. Ìbáṣepò àṣotẹ̀lẹ̀ láàárín bí Romu abọ̀riṣà ṣe di idèná mú, lẹ̀yìn náà sì ṣubú kúrò ní ipò rẹ̀ kí Romu ti papacy lè gòkè dé orí ite, jẹ́ ọ̀tító kan tí a gbọ̀dọ̀ lóye, nítorí àbájáde àimọ̀mọ̀ ìbáṣepò àṣotẹ̀lẹ̀ náà yóò mú itanjẹ̀ agbára wá sórí àwọn tí kò fẹ̀ràn ọ̀tító náà. Sister White sọ̀rò nípa itàn kan náà:

“Ó béèrè ijà líle tí ó kun fún àinírètí kí àwọn tí yóò jẹ́ olóòótó lè dúró ṣinṣin lòdì sí àwọn ẹ̀tàn àti àwọn ohun írira tí a fi aṣo iṣe àlùfáà bọ̀, tí a sì mú wọ̀ inú ijọ̀. A kò gba Bíbẹ̀lì gégé bí ilàna ìgbàgbọ̀. Wọn pè ẹ̀kọ̀ ọ̀mìnira ẹ̀sìn ní ikòlòkòsò, wọn sì kórìira àwọn tí wọn ń tẹ̀síwájú fún un, wọn sì lé wọn kúrò.”

“Lẹ̀yìn ijà pípẹ̀ tí ó sì le koko, àwọn díẹ̀ olóòótó náà pinnu láti tú gbogbo iṣòkan pẹ̀lú ijọ̀ apẹ̀yindà náà ká bí ó bá ṣì kò láti gba ara rẹ̀ silẹ̀ kúrò nínú èké àti ibọ̀riṣà. Wọn rí i pé iyapa jẹ́ dandan pátápátá bí wọn bá fẹ̀gboràn sí ọ̀rọ̀ Ọ̀lórún. Wọn kò gbójúgbóyá láti fara da àwọn àṣiṣe tí ń pa ẹ̀mí ara wọn run, kí wọn sì fi àpẹ̀rẹ̀ kalẹ̀ tí yóò fi ìgbàgbọ̀ àwọn ọ̀mọ̀ wọn àti ti àwọn ọ̀mọ̀ àwọn ọ̀mọ̀ wọn sínú ewu. Láti rí àlàáfíà àti iṣòkan mú dájú, wọn múra tán láti ṣe gbogbo ifaradà tí ó bá bá ọ̀tító sí Ọ̀lórún mu; sùgbón wọn nímọ̀lára pé àní àlàáfíà pàápàá yóò jẹ́ ohun tí

a rà ní iye tí ó pò jù bí a bá fi ilànà rúbò. Bí a bá lè rí iṣòkan gbà nikan nípa idàpò òtító àti òdodo, nígbà nàà jé kí iyàtò wà, àti àní ogun pàápàá.” The Great Controversy, 45, 46.

Ìbáṣepò àṣòṭélè láàárín Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà àti ijópòòpù ní àwọn ojò ikeyin ni a ti ṣe àfihàn rẹ̀ gégé bí àpẹ̀rẹ̀, a sì ti tẹ̀numọ̀ ọ̀n, nípasẹ̀ bí Pọ̀ọ̀lù ṣe ṣàfihàn ibáṣepò láàárín Róòmù keferi àti Róòmù ti ijópòòpù ṣáájú ọ̀dún 538 AD. Nínú ilò mọ̀ta ti Róòmù, Róòmù keferi mú ọ̀rò Jẹ́sù ṣe nípa fifi iríra isọdahoro hàn gégé bí àmì láti sá, àti Róòmù ti ijópòòpù pẹ̀lú mú ọ̀rò Jẹ́sù ṣe. Sister White tọ̀ka sí imúṣe miíràn ti ọ̀rò Kírísítì.

“Kí í ṣe àkókò báyii fún àwọn èniyàn Ọ̀lọ̀run láti máa fi ọ̀kàn wọn sí tàbí láti kó iṣúra wọn jọ sínú ayé. Àkókò nàà kò jinnà, nígbà tí, bíi àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn igbà ibèrẹ̀, a ó fi agbára mú wa láti wá ibi ààbò ní àwọn ibi tí ó di ahoro tí ó sì dá nikan. Gégé bí idótì Jẹ́rúsálẹ̀mù nípasẹ̀ àwọn ọ̀mọ-ogun Róòmù ṣe jé àmì fún sá lọ fún àwọn Kristẹ̀ni Jùdíà, bèẹ̀ ni igbà tí orílẹ̀-èdè wa yóò gba agbára lówó nínú àṣe tí ń fi sáábàati ti pòòpù múlẹ̀ yóò jé ikilò fún wa. Nígbà nàà ni yóò jé àkókò láti fi àwọn ilú nílá sílẹ̀, gégé bí imúrasilẹ̀ sílò láti fi àwọn kéékèkè sílẹ̀ fún àwọn ilẹ̀ ifarapamọ̀ ní àwọn ibi tí a ya sọ̀tọ̀ láàárín àwọn òkè nílá.” Testimonies, idipò 5, 464.

Fún àwọn Kristian ti àkókò Kristi, ikilò nàà fi hàn igbà tí wọn yẹ̀ kí wọn sá kúrò ní Jerusalemu. Ní orundún karùn-ún àti kefà, ikilò nàà fún àwọn Kristian mú kí wọn sá lọ sí aginjù.

Obinrin nàà sì sá lọ sínú aginjù, níbi tí ó ní ibi tí Ọ̀lọ̀run ti pèsè sílẹ̀ fún un, kí wọn lè máa bó ọ̀ níbẹ̀ fún egbèrún ojò kan, igba méjì ó lé ọ̀gọ̀ta.... A sì fi iyẹ̀ méjì ti idi nílá kan fún obinrin nàà, kí ó lè fò lọ sínú aginjù, sí ibi tirẹ̀, níbi tí a ti ń tójú rẹ̀ fún àkókò kan, àti àwọn àkókò, àti ààbò àkókò kan, kúrò níwájú ejò nàà. Ejò nàà sì ta omi jáde láti ẹ̀nu rẹ̀ bí ikún omi lẹ̀yìn obinrin nàà, kí ó lè mú kí ikún omi nàà gbé e lọ. Sùgbọ̀n ilẹ̀ ràn obinrin nàà lówó, ilẹ̀ sì ya ẹ̀nu rẹ̀, ó sì gbé ikún omi nàà mì tí dragoni nàà ta jáde láti ẹ̀nu rẹ̀. Dragoni nàà sì bínú sí obinrin nàà gidigidi, ó sì lọ láti bá iyókù irú-ọ̀mọ̀ rẹ̀ jagun, àwọn tí ń pa àwọn àṣe Ọ̀lọ̀run mọ̀, tí wọn sì ní ẹ̀rì Jẹ́sù Kristi. Ifihàn 12:6, 15–17.

Jẹ́sù máa ń fi ibèrẹ̀ ohun kan ṣàpẹ̀júwe ọ̀pin ohun nàà nígbà gbogbo, nítorí Ọ̀un ni Áfà àti Òmégà. A mọ̀ ikilò nípa ohun iríra idahoro nínú itàn Róòmù pòòpù nígbà tí a mọ̀ agbára pòòpù gégé bí ẹ̀ni tí ó dúró ní ibi mímọ̀.

A ti kọ̀ ikilò nàà sílẹ̀ ní ọ̀wọ̀ Mátíù, Máàkù àti Lúùkù, àti pé itọ̀kasí kọ̀ọ̀kan ní iyàtò kékeré nínú ọ̀rò. Mátíù sọ̀ pé, “Nítorí nàà, nígbà tí ẹ̀ bá rí ohun iríra idahoro, tí Daniẹ̀li wòlìi sọ̀rọ̀ rẹ̀, tí ó dúró ní ibi mímọ̀,” Máàkù sì sọ̀ pé, “nígbà tí ẹ̀ bá rí ohun iríra idahoro, tí Daniẹ̀li wòlìi sọ̀rọ̀ rẹ̀, tí ó dúró ní ibi tí kò yẹ̀ kí ó dúró.” Lúùkù sọ̀ pé, “nígbà tí ẹ̀ bá rí Jerusalemu tí àwọn ọ̀mọ-ogun yí ká, nígbà nàà kí ẹ̀ mọ̀ pé idahoro rẹ̀ ti súnmọ̀. Nígbà nàà, kí àwọn tí ó wà ní Jùdíà sá lọ sí àwọn òkè.”

Gbogbo ẹ̀rì mètẹ̀tẹ̀ta nàà ní iṣàmúlò papọ̀. Èmi sì ní iṣàmúlò kan tí ó túbọ̀ ṣe pátó. Itọ̀kasí Luku sí i pé a yí Jerusalemu ká pẹ̀lú àwọn ọ̀mọ-ogun fi ikilò nàà hàn pé nígbà tí Róòmù aláigbọ̀ràn sí Ọ̀lọ̀run bèrẹ̀ idótì rẹ̀ sí Jerusalemu ní ọ̀dún 66 AD, àwọn Kristẹ̀ni tí ó sì wà ní Jerusalemu gbọ̀dọ̀ sá lọ lójúkan nàà. Itọ̀kasí Matteu sí “ibi mímọ̀” bá ohun tí Paulu sọ̀ nígbà tí ó dá “ọ̀kúnrin ẹ̀ṣẹ̀” mọ̀, ẹ̀ni tí “ó jókòò nínú tẹ̀npìlì Ọ̀lọ̀run, tí ó ń fi ara rẹ̀ hàn pé ọ̀un ni Ọ̀lọ̀run,” mu; nípa bèẹ̀ ó dúró fún imúṣe papacy ti “iríra iparun.” Máàkù fi “iríra iparun” hàn gégé bí ẹ̀ni tí ó dúró ní ibi tí kò yẹ̀ kí ó dúró, ó sì bá ikilò isá lọ tí a fi fún Adventism ní àwọn ojò ikeyin mu. Méjì nínú àwọn ikilò nàà ni a so mọ̀

àṣẹ pé ẹnìkẹni tí ó bá ka ìkìlò nàà yẹ kí ó yé e, gbogbo wọn sì n tọka sí àmì kan tí ó yẹ kí ó jẹ kí àwọn Kristeni igbà nàà mò pé kí wọn sá lọ.

Ìlò èké ti ìmúlò ìlópòmẹta tí àwọn tí n sọ pé “àwọn ọlọṣà ti àwọn èniyàn rẹ” ni Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà ti ṣàfihàn ní àṣiṣe, n fi hàn pé nígbà tí “íríra idahoro” bá ṣe ní òfin Ojọ Àìkú ní Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà, òfin Ojọ Àìkú tí a bá sì múlò nígbà nàà yòò fi Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà hàn gégé bí Róòmù Òde-Òní, nítorí Róòmù kẹfẹ́rì àti Róòmù pópù méjèjì ti múlò òfin Ojọ Àìkú tẹ̀lẹ̀.

Ìṣòro tí ó wà nínú lílò àṣiṣe yẹn ni pé òfin Ojọ Àìkú ti Róòmù aláìgbọ̀ràn sí Ọlórùn ṣẹ̀lẹ̀ ní ọ̀dún 321 AD, ṣùgbón ìmúṣe Róòmù aláìgbọ̀ràn sí Ọlórùn ti “íríra iparun” ti ṣe ní ọ̀dún 66 AD, ọ̀dún 255 ṣáájú òfin Ojọ Àìkú ti 321 AD. Bákán nàà pẹ̀lú, ifaramọ̀ra tí ó mú “òkùnrin èṣe” jáde ti bèrè sí í ṣẹ̀lẹ̀ tẹ̀lẹ̀ ní àkókò Pọ̀ọ̀lù, ẹni tí ó ní, “àṣírí àìṣòdodo ti n ṣiṣe tẹ̀lẹ̀,” síbẹ̀ òfin Ojọ Àìkú pópù dé lé ní ju ọ̀rúndún mẹ́rin lọ lẹ́yìn nàà. Àwọn ẹ̀lẹ́rìí méjì àkókò nínú lílò àṣòtẹ̀lẹ̀ ní ọ̀nà mẹ́ta fi àwọn àbùdá ìmúṣe kẹ́ta ti àwọn ojọ́ ikeyin múlẹ̀. “Íríra iparun” ní àwọn ojọ́ ikeyin, lórí ẹ̀rì àwọn ẹ̀lẹ́rìí itàn méjì, àti àwọn àkọ̀sílẹ̀ Bíbẹ̀lì mẹ́ta ti ọ̀rọ̀ Kristi, dúró fún ìkìlò láti sá, kí í ṣe fífi òfin Ojọ́ Àìkú múlẹ̀.

Nínú àpílẹ̀kọ́ tí ó tẹ̀lẹ̀ e, a ó túpalẹ̀ ìdí tí ilò nàà fi ní àbùkù nínú àyíká àwọn òfin tí a ti fidí múlẹ̀ tí ó ní í ṣe pẹ̀lú ìmúlò mẹ́ta ti àṣòtẹ̀lẹ̀, àti ìdí tí idánimọ̀ òfin Ojọ́-ìsinmi gégé bí ó ti wà nínú àyíká ìkìlò tí Kristi fúnni fi jẹ́ ṣàfihàn tí kò tó ti itàn àṣòtẹ̀lẹ̀.

“Ìbàjẹ̀pọ̀ yìí láàárín ẹ̀sìn abọ̀rìṣà àti ẹ̀sìn Kírísítẹ̀ni mú idàgbàsókè ‘òkùnrin èṣe’ wá, ẹni tí a ti sọ̀rọ̀ rẹ̀ nínú àṣòtẹ̀lẹ̀ pé ó n tako Ọlórùn, tí ó sì n gbé ara rẹ̀ ga ju Ọlórùn lọ. Ètò òlórùn yẹn ti ẹ̀sìn èké jẹ́ iṣẹ̀ ọ̀nà àgbàyanu ti agbára Sátàni—àmì irántí àwọn isapá rẹ̀ láti jòkòó lórí itẹ̀ láti máa ṣàkóso ayé gégé bí ìfẹ́ tirẹ̀.” The Great Controversy, 50.